

Den første sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om toldafgifterne m. m.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2396, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 353).

Der var stillet 39 ændringsforslag i betænkningen.

Udenfor betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under eet.

Udvalgets ordfører (Lars P. Jensen): Det fremgår af betænkningen, hvor mange møder udvalget har holdt, og ligeledes fremgår det af bilaget, hvilke organisationer og private der har rettet henvendelser til udvalget; nogle af organisationerne har tilsendt udvalget flere henvendelser. Udvalget har stillet 33 skriftlige spørgsmål til ministeren, som alle er besvaret, og jeg kan godt sige det på den måde: er blevet hurtigt besvaret. Spørgsmål og svar samt de skriftlige henvendelser og ministerens skriftlige bemærkninger hertil udgør en anelig bunke, ialt 72 bilag, hvoraf nogle er ret lange, et enkelt endog på 22 maskinskrevne sider.

Udvalget har for det første drøftet spørgsmålet angående appeludvalg, som hører under en anden lovgivning, nemlig loven om toldtvistigheder, for det andet spørgsmålet om selve toldforvaltningen og for det tredje det principielle spørgsmål om kreditoplagene, dels de kreditoplagsberettigede varer, dels administrationen af kreditoplagene. Resultatet heraf giver sig udtryk enten i betænkningens tekst eller i de af flertallet stillede ændringsforslag. For det fjerde har udvalget selvfølgelig drøftet de forskellige positioner og toldsætter.

Det er klart, at der har været fremsat mange ønsker overfor udvalget, flere, ja, mange flere, end ændringsforslagene giver udtryk for, ønsker om nedsættelser og ønsker om forhøjelser.

Ændringsforslagene er det, som udvalgets

flertal har kunnet enes om, og jeg skal derfor redegøre for de stillede ændringsforslag.

Ved ændringsforslag nr. 1, som er en ny anmærkning til løbe-nr. 8 b, indføjes en bestemmelse om, at toldbestyrelsen bemyndiges til at tilstå toldfri indførsel af ammoniakvand til foderbrug. En sådan hjemmel er gennem nogle år blevet tillagt toldbestyrelsen gennem tekstanmærkninger til de årlige bevillingslove, men nu vil bestemmelsen altså indgå i selve toldloven.

Ændringsforslag nr. 2 ændrer teksten til løbe-nr. 16 a, således at klæbebånd og andre varer pålagt selvkøbende masse i overensstemmelse med de gældende tarifieringsbestemmelser fortolides efter samme sats, uanset om varerne består af cellulosederivat eller andre under varegruppen hørende formstoffer.

Under hensyn til det ønskelige i at have samme værditoldsats for det under løbe-nr. 61 og 62 c hørende fodtøj med overdel af andet tekstilstof end silke er der i ændringsforslagene nr. 3 og 5 ansat en fælles sats på 15 pct. af værdien for de under de omhandlede løbenumre nævnte varer, hvorved der er foretaget en afvejning af de modstridende interesser på dette område.

Ved ændringsforslag nr. 4 er toldsatsen for gummistøvler, løbe-nr. 62 b, nedsat fra 10 pct. til 7½ pct. af værdien. Den gældende vægttold på 50 øre svarer til 6—7 pct. af værdien, og den nu foreslåede toldforhøjelse giver alene dækning for den øgede told for de til fremstillingen anvendte tekstilvarer; i 1938 udgjorde tolden 50 øre pr. kg, 15,5 pct. af værdien.

Ifølge ændringsforslag nr. 6 er toldsatsen for brillestel og dele heraf ansat til den gældende sats, 2 kr. pr. kg, i stedet for lovforslagets 10 pct. af værdien, hvorved et af Brancheforeningen for Optik- og Urgrossister fremsat ønske er imødekommet. Det skal bemærkes, at toldsatsen for brillestel af gulddublé, 25 pct. af værdien, ikke berøres af lovforslaget.

Ændringsforslagene nr. 7, 8 og 9, hvorefter toldsatsen for hattestumper af ufarvet filt, løbe-nr. 106, ansættes til 2½ pct. af værdien og toldsatsen for hattestumper af andet tekstilstof og capeliner, løbe-nr. 108 og 109, til 12½ pct. af værdien, tilsigter en afvejning af de fremsatte, indbyrdes modstridende ønsker. Differencen, 10 pct., for

[Lars P. Jensen.]

farvede og ufarvede er stadigvæk bevaret.

Toldsatsen for kaffeeekstrakt i detailsalgspakninger er ifølge ændringsforslag nr. 10 nedsat fra 6 kr. 25 øre til 4 kr. 30 øre pr. kg, hvorved der er taget hensyn såvel til et af Grosserer-Societetets Komité fremsat ønske som til den indenlandske produktion.

Ved ændringsforslag nr. 11 sker der en udvidelse af det under gruppen „Manufakturvarer og tekstilstoffer“ hørende vareområde, som ifølge toldlovens § 1 er kreditoplagsberettiget. Lovforslagets bestemmelser svarer herefter til den gældende toldlovs, og et af Grosserer-Societetets Komité fremsat ønske herom er imødekommet.

Som følge af den foreslåede anvendelse af vægttold for visse tekstilvarer er det nødvendigt under varegruppen at indsætte bestemmelser vedrørende taraberegning. Dette sker ved ændringsforslag nr. 12.

Under henvisning til, at den foreslåede overgang til værditold fra vægttold muligvis vil kunne forringe skræddernes konkurrenceevne, har skræddererhvervet fremsat ønske om, at der lægges loft over værditoldsatsen 12½ pct. for de såkaldte skrædderkuponer, d. v. s. metervarer helt eller overvejende af uld i de dyrere prislæg. Ændringsforslagene nr. 13, 14, 15 og 20 imødekommer det fremsatte ønske ved til løbe-nr. 155.4, 156.4 og 157.3 at knytte en bestemmelse om, at tolden for de under disse løbenumre hørende uldne metervarer af vægt 250 g og derover pr. m² ikke beregnes med et højere beløb end 3 kr. 50 øre pr. m². Når der er brugt kvadratmeter, er årsagen, at disse metervarer fremkommer i forskellige bredder. Fra Grosserer-Societetets Komité har der været fremsat ønske om, at tallet 3 kr. 50 øre skulle ændres til 2 kr. 50 øre, men flertallet har ikke kunnet følge et sådant ønske.

Ved ændringsforslagene nr. 16, 17, 18, 19, 21, 26, 30 og 31 er toldsatsen for sejl- og pressenningdug såvel i metermål som i forarbejdet stand nedsat fra 5 pct. til 3 pct. af værdien. Der er ved denne toldnedsættelse foretaget en afvejning af de modstridende interesser, som forbrugere og producenter af de omhandlede varer har.

Toldsatsen for gummeret vat, løbe-nr. 167.1, er ved ændringsforslag nr. 22 ændret fra 3 pct. af værdien til 50 øre pr. kg. De indenlandske vatproducenter har under hen-

visning til, at lovforslagets værditoldsats på 3 pct. medfører en stærk forringelse af den hidtidige beskyttelse af de her fremstillede billige vatsorter, anmodet om bibeholdelse af den nuværende vægttold på 50 øre pr. kg. Under hensyn hertil og til, at en bibeholdelse af vægttoldsatsen for vat kan ske uden konsekvenser for andre positioner, er den fremsatte anmodning imødekommet.

Ved ændringsforslag nr. 23 er toldsatsen for asbestvarer, løbe-nr. 168. 2, forhøjet fra 5 pct. til 7½ pct. af værdien. Denne sats svarer til den nugældende told for hovedparten af de nævnte løbnummer hørende varer, bremsebånd, koblingsbelægninger etc., og ændringsforslaget imødekommer et fra den indenlandske produktion fremsat ønske.

I ændringsforslag nr. 24 er som løbe-nr. 171.2 indføjet en bestemmelse om, at filterdug til industriel anvendelse på nærmere af toldbestyrelsen fastsatte vilkår kan indgå til en told af 7 pct. af værdien. Toldlovsforslaget indeholdt oprindelig ingen særlig sats for filterdug. Denne vare skulle fortoldes efter satserne for de almindelige metervarer; det ville, da den indeholder en del nylon, sige med 20 pct. af værdien. Ændringsforslaget imødekommer kun delvis et fra erhvervsside fremsat ønske, idet der ved fastsættelsen af 7 pct.s satsen er taget et vist hensyn til den indenlandske produktion af filterdug.

Ændringsforslag nr. 25 indsætter som nyt løbe-nr. 176.2: bandager, og som nyt løbe-nr. 176.3: elastikstrømper, hvorved tolden for bandager nedsættes fra lovforslagets 17½ pct. eller 12½ pct. til 10 pct. af værdien og tolden for elastikstrømper fra 17½ pct. eller 7½ pct. til 5 pct. af værdien. Begge varearter er i den gældende toldlov anført til toldsatser, som er lavere end satsen for andre tekstilvarer på tilsvarende forarbejdningsstrin, og nedsættelsen er en delvis imødekommelse af ønsker fremsat af erhvervene.

Ved ændringsforslagene nr. 27 og 28 er som nyt løbe-nr. 178.4 indsat en bestemmelse om, at trykdug på nærmere af toldbestyrelsen fastsatte vilkår kan indgå til en told af 4 pct. af værdien. Herved er der taget hensyn til den indenlandske produktions interesser og til de fra forbrugerside fremsatte ønsker om fortoldning af tryk-

[Lars P. Jensen.]

dug, der anvendes i den grafiske industri, til en lavere sats end lovforslagets 10 pct.s værditoldsats for voksdug m. v.

For de under lovforslagets løbe-nr. 182.3 hørende klædningsstykker medfører ændringsforslag nr. 29, at den foreslåede værditoldsats på 22½ pct. nedsættes til 20 pct. for klædningsstykker af uld, d. v. s. al trikotageoverbeklædning af uld samt frakker, jakker, benklæder, nederdele og andre klædningsstykker af uld.

Det skal i denne forbindelse bemærkes, at også under løbe-nr. 155.4 og 156.4 hørende uldne metervarer, der anvendes som hovedstof, vil være at anse som hovedstof af uld, jfr. bestemmelsen om skrædderkuponer.

Ændringsforslag nr. 32 nedsætter tolden for pelsskind, løbe-nr. 294, således at toldsatsen for de uberedte pelsskind ansættes til 18 pct. af værdien og for de beredte pelsskind til 28 pct. af værdien, hvorved der er taget hensyn til de af buntmagerne og pelsberedningsvirksomhederne fremsatte ønsker om nedsættelser af den gældende toldsats på 33⅓ pct. af værdien. Denne toldsats er ikke omhandlet i lovforslaget, men der er tale om en nedsættelse af toldsatsen i den gældende lov, hvorefter den for både beredte og uberedte skind er 33⅓ pct.

For barnevogne, løbe-nr. 358 a, er tolden ved ændringsforslag nr. 33 nedsat fra 5 pct. til 3 pct. af værdien, og der er ved ansættelsen af sidstnævnte sats taget hensyn til såvel forbrugernes som producenteres interesser.

Ved ændringsforslag nr. 34 ændres bestemmelsen i toldlovens § 2 a således, at toldfriheden for færøske og grønlandske varer også omfatter uberedte ræve- og bjørneskind.

I henhold til bestemmelsen i toldlovens § 3 v er toldbestyrelsen bemyndiget til at tilstå toldfri indførsel af trafikflyvemaskiner samt dele og udstyr til disse. Ved ændringsforslag nr. 35 udvides denne bestemmelse til også at omfatte det i lufthavne ved trafikflyvning anvendte typiske luftfartsudstyr, og man har herved imødekommet et fra luftfartsselskaberne fremsat ønske.

Den i ændringsforslagene nr. 36 og 37 foreslåede formulering af kreditoplagsbe-

stemmelserne for værditoldbeskattede varer (toldlovens § 30, stk. 1 og stk. 3, 2. punktum) imødekommer de af erhvervene fremsatte ønsker i så henseende.

Ved ændringsforslag nr. 38 er som ny § 38 i toldloven foreslået indsat en bestemmelse om, at indenlandske fremstillingsvirksomheder af foerstoffer af kunstsilke vil kunne få den erlagte told af det til nævnte fremstilling anvendte kunstsilkegarn tilbagebetalt efter nærmere af toldbestyrelsen fastsatte regler. Bestemmelsen tager sigte på at formindske de vanskeligheder, som overgangen fra vægttold til værditold for kunstsilkefoerstoffer måtte medføre for de pågældende virksomheder.

Ændringsforslag nr. 39 tilsigter at sætte loven i kraft den 26. marts 1956.

I betænkningen har tre mindretal givet udtryk for hver deres opfattelse. Jeg skal som udvalgets ordfører ikke gøre bemærkninger herom; jeg tror, at mindretallenes ordførere selv vil gøre det. Jeg kan derfor med disse bemærkninger på flertallets vegne anbefale samtlige de i betænkningen opførte ændringsforslag til vedtagelse, og jeg skal senere på mit partis vegne gøre bemærkninger herom.

Harald Nielsen: Ved første behandling motiverede jeg udførligt, hvorfor vi fra venstres side må gå imod det foreliggende lovforslag. Vor hovedbegrundelse var som bekendt den, at vi anser det for uheldigt og skadeligt netop nu, da vi står midt i arbejdet med at løse toldspørgsmålet på fællesnordisk basis, at skride til toldforhøjelser her i landet, ligesom vi med henblik på landets hele økonomiske situation må anse det for yderst uheldigt gennem toldforhøjelser yderligere at hæve omkostningsniveauet, hvad der jo uvægerligt vil føre til, at vor konkurrenceevne udadtil svækkes.

Jeg kan altså, hvad den side af sagen angår, henvise til, hvad jeg sagde ved første behandling. Tilbage er nu at gøre de tilføjelser, som de fremkomne oplysninger under udvalgsarbejdet har givet anledning til, og som ikke har afsvækket, men tværtimod styrket vor modstand mod det foreliggende lovforslag.

Man vil huske, at finansministerens grundelse for at fremsætte dette lovforslag

[Harald Nielsen.]

var af beskæftigelsesmæssig karakter. Han mente, at vor tekstilindustri var så hårdt trængt i konkurrencen med andre lande, at en forøget beskyttelse var nødvendig. Men der var ikke i finansministerens fremsættelse eller i hans udtalelser ved første behandling nogen dokumentation af denne påstands rigtighed eller oplysninger om, hvordan det egentlig, økonomisk, beskæftigelsesmæssigt og produktionsmæssigt, stod til med dansk tekstilindustri.

Disse oplysninger måtte vi så udbede os i udvalget, og der blev da også væltet en hel del statistik ud over os fra administrationens side, men ejendommeligt nok var denne statistik ikke ledsaget af kommentarer eller af en konklusion med hensyn til, hvilken lære man kunne uddrage af de fremførte oplysninger. Der var heller ingen af dem i udvalget, der støtter tanken om forhøjelse af toldsatserne, der følte nogen trang til at kommentere de givne talmæssige oplysninger om tekstilindustriens forhold, hvad jeg måske kan tage som et udtryk for, at de i deres stille sind har erkendt, at der ikke i denne statistik var nogen synderlig basis for at kræve en forøget beskyttelse. Det er i hvert tilfælde den lære, jeg med støtte af de folk, der har praktisk indsigt i forholdene på dette område, har kunnet drage af de fremkomne oplysninger.

Materialet er ganske vist meget uensartet, og jeg synes også på visse punkter meget mangelfuldt, men det peger afgjort i retning af, at der må være en stor forskel på de forskellige selskabers konkurrenceevne, og at det navnlig er for de allerstørste selskabers vedkommende, d. v. s. dem med en aktiekapital på 1 mill. kr. eller derover, at det har knebet i den sidste tid. For årene før 1954 gælder det således, at kun 72,4 pct. af de største selskaber havde overskud imod 89,3 pct. af selskaberne med en aktiekapital på mellem $\frac{1}{2}$ og 1 mill. kr. Det fører mig til den antagelse, at enhver oversigt over den samlede industris økonomi vil være stærkt præget af de forholdsvis få, men meget store selskabers vanskeligheder.

Det regnskabsmæssige materiale, vi har fået tilstillet, er af en sådan art, at det er meget svært for ikke at sige næsten umuligt at analysere tallene med fuldstændig sikkerhed. Man kan se, at der til visse tider har

været en endog meget stor indtjening i tekstilindustrien, men man kan ikke se, hvortil pengene er brugt, d. v. s. i hvilket omfang de er anvendt til investering og rationalisering eller anvendt på anden måde.

Af det materiale, udvalget har fået udleveret, fremgår det endvidere, at de største selskaber så sent som i 1951 udbetalte forholdsvis meget større dele af overskuddet i udbytte, sammenlignet med de mellemstore, og at de mellemstore selskaber taget under eet endnu i 1954 gav et overskud, der må betegnes som tilfredsstillende, adskillige af dem endog en dividende på 14,5 pct. eller derover.

Går vi dernæst til spørgsmålet om beskæftigelsen, ved vi, at da den voldsomme efterspørgsel efter tekstilvarer, som prægede årene lige efter krigen, ebbede ud, kom der på grund heraf, måske også på grund af den gennemførte rationalisering, en vis afgang af arbejdere fra tekstilindustrien, som så fik beskæftigelse andetsteds. Men det er dog alligevel sådan, at tekstilarbejdernes og skrædderfagets arbejdsløshedskasser endnu i 1955 havde henholdsvis ca. 25 pct. og ca. 13 pct. flere medlemmer end i 1938. At arbejdsløsheden blandt disse medlemmer har været forholdsvis stor i 1955, tilskriver jeg udelukkende den nedgang i forbruget, som tøjskatterne har medført.

Ser vi dernæst på, hvor stor en del af vort lands tøjforsyning dansk tekstilindustri dækker, finder vi, at den danske produktion af tekstilvarer i 1955 udgjorde på næsten alle områder mindst samme procent af produktion plus import som i 1938, på hvilket tidspunkt tekstilindustrien jo havde arbejdet sig frem til en meget smuk position her i landet; den eneste væsentlige undtagelse er metervarer af silke og cellulid. Dette må ses på baggrund af, at vi ikke selv producerer rayon og andre af de kemo-fibre, der spiller en stedse tiltagende rolle. Så meget om det materiale, som er tilstillet udvalget af administrationen.

Vender jeg mig dernæst, for at få sagen yderligere belyst, til den internationale statistik og undersøger, om der i denne skulle kunne findes bekræftelse for den påstand, at det står dårligere til med den danske tekstilindustri end med den udenlandske, og at dette skulle skyldes, at den danske tekstilindustri har en lavere beskyttelse end

[Harald Nielsen.]

adskillige andre tekstillande, kan jeg ikke i den statistik, som OEEC har ladet udarbejde, finde noget, der bekræfter denne påstand. Jeg har nok set, at bladet „Dansk Arbejde“ har været ude med en artikel, hvor man har søgt at bruge OEECs statistik som bevis for, at det skulle stå særlig dårligt til på det sidste med dansk tekstilindustri. Vi ved imidlertid alle, at med statistik er det sådan, at det billede, man får frem, afhænger af det udgangspunkt, man vælger sig.

Forholdet er nemlig det, at tegner man en kurve, der viser bevægelserne i produktionen i OEECs medlemslande under eet, og en kurve, der viser bevægelserne i den danske tekstilproduktion, så viser de to kurver ganske samme forløb: en stærk stigning i årene efter krigen og indtil omkring 1950, derefter et fald til 1952, så nogen fremgang i 1953 og 1954 og derefter en tilbagegang, som meget rigtigt er noget stærkere for Danmark end for de øvrige lande. Men der er to karakteristiske afvigelser med hensyn til kurven for den danske tekstilproduktion, og det er, at den danske tekstilproduktion i årene efter den sidste krigs afslutning steg langt stærkere end tekstilproduktionen i de øvrige vest-europæiske tekstillande. Det er således, at op til 1949, fra 1945 til 1949, steg tekstilproduktionen her i Danmark 45 pct. over produktionsniveauet i 1938, medens den i de øvrige tekstillande først i 1949 nåede op på det produktionsniveau, som de havde ligget på i 1938. Der er altså en meget stærkere stigning for den danske tekstilindustri i årene umiddelbart efter krigen sammenlignet med de andre tekstillande. Vælger vi os et andet udgangspunkt for sammenligningen, så ser vi — det skulle jeg nævne — at efter at det begyndte at gå tilbage, er faldet også noget stærkere for Danmarks vedkommende end for de øvrige tekstillandes; men der er i og for sig ikke noget mærkværdigt i, at et land, hvis produktion er steget meget stærkt, også når det går den anden vej, vil komme ud for en noget større tilbagegang.

Vælger vi os imidlertid et andet udgangspunkt for sammenligningen end det, „Dansk Arbejde“ bruger i sit skrift om denne sag, ser vi, at de øvrige vestlige tekstillande i

1954 kun lå 21 pct. over produktionen i 1938, medens vi i Danmark lå 63 pct. over, således at slutresultatet alligevel for vort land sammenlignet med de andre viser, at vi står meget smukt, og man kan ikke af denne statistik udlede nogen som helst begrundelse for, at lande med høje toldsatser her skulle være gunstigere stillet og have haft en gunstigere udvikling, end vi har haft herhjemme.

Går vi til vor hjemlige produktionsstatistik og sætter 1949 lig 100, ser vi da også, at alle grupper undtagen uldindustrien og bomuldsvæverierne m. m. havde større produktion i 1954 end i 1949, og det samme gælder i 1955, når undtages uldindustrien, bomuldsvæverierne og herrekonfektionsindustrien. Ja, trikotageindustrien møder endog med et produktionsindeks i 1955 på 128 mod 125 i 1954, altså i forhold til 1949, der altså er sat til 100. Det er også meget bemærkelsesværdigt, at det er trikotageindustrien, som jo har en noget ringere beskyttelse end konfektionsindustrien og metervareindustrien, der har klarer sig særlig godt. Vurderer vi forholdene indenfor vore egen produktion, ser vi altså, at det er den del af produktionen, som ikke er så stærkt beskyttet, der klarer sig forholdsvis godt sammenlignet med den del af produktionen, der har den større beskyttelse. Det er dog også en ting, man skal lægge mærke til, og som jeg synes ikke kan andet end få én til at mene, at det er ikke toldpolitikken, det er ikke toldsatsernes højde, der er afgørende for en tekstilindustri stilling.

Jeg siger derfor sammenfattende, at hvadenten jeg ser på den statistik, vi har fået udleveret i udvalget, eller jeg ser på den internationale statistik og anden statistik, der har stået til min rådighed, så bekræfter det altsammen for mig, at de vanskeligheder, dansk tekstilindustri har at kæmpe med — og jeg bestrider ikke, at industrien har vanskeligheder at kæmpe med — er af international karakter, de er fælles for alle tekstillande. Er der specielle danske årsager, der forstærker vanskelighederne herhjemme, skal de efter min mening ikke søges i toldloven, men i den tøj-skat, som vedtoges sidste forår, og som har sat hjemmeforbruget betydeligt ned, hvilket naturligvis også var meningen med disse skatter. Det ville utvivlsomt være en

[Harald Nielsen.]

hjælp for tekstilindustrien, om denne tøj-skat blev afviklet, og dertil kan tekstilindustrien påregne venstres medhjælp. For at undgå enhver misforståelse er det vel nødvendigt at tilføje, at venstre ikke vil medvirke til at erstatte tøjskatten med told, for noget sådant betegner efter vor opfattelse ikke en forbedring af forholdene.

Jeg må vel også sige et par ord om de fælles årsager til tekstilindustriens vanskeligheder herhjemme og i udlandet. Her kan der være grund til at pege på det fald i efterspørgslen, som fulgte, da den stærke tøj-hunger efter krigen var ophørt; da dalede efterspørgslen, og det gav naturligvis vanskeligheder for de forskellige tekstilindustrier i alle lande. Hertil føjer sig også de ændringer i forbrugsvaner, som utvivlsomt foregår, og også Amerikas bomuldspolitik. Man ved, at der i Amerika købes bomuld op på lagre, og man er ængstelig for, at disse lagre skal blive kastet ud på markedet og priserne slået ned. Derfor forsyner alle led i tekstilindustrien sig så lidt som muligt, hvad der er en medvirkende årsag til de vanskeligheder, der har meldt sig. Hertil kommer endvidere, at spindერიernes og væveriernes produktionskapacitet ligger meget højt. Efter de oplysninger, der står til min rådighed, var i de vestlige landes tekstilindustrier produktionen kun oppe på 30—50 pct. af, hvad de egentlig havde kapacitet til at producere. I Amerika skulle det tilsvarende tal være 75, og det siger sig selv, at når alle lande ligger med en sådan uudnyttet produktionskapacitet, giver det anledning til en stærkt skærpet konkurrence. Hertil kommer den dumping, som forekommer, og endvidere det, at de oversøiske markeder for tekstilvarer ikke mere er det samme for Vesteuropa, som de før var.

Det er de fælles årsager, der er tale om, og som man ikke retter ved, fordi man ændrer nogle satsler i sin toldlov. Personlig har jeg altid haft den opfattelse, at skulle man fra dansk side gøre noget isoleret på dette område, måtte det være med vedta-

gelsen af en antidumpinglov, der måske kunne komme til at betyde et værn mod virkelig unfair konkurrence; men med toldforhøjelser udretter man efter min mening intet i så henseende.

Jeg skal dernæst gøre nogle bemærkninger om den afgivne betænkning og de foreslåede ændringer, som udvalgets ærede ordfører iøvrigt har gennemgået meget udførligt.

Som det fremgår af betænkningen, er finansministeren gået ind på i næste folketingsår at fremsætte forslag om oprettelsen af en virkelig tolddomstol i stedet for det nuværende toldappelludvalg, der kun har rådgivende karakter. Ved lovforslagets første behandling beklagede jeg mig over, at vi på det toldbeskatningsmæssige område har en ankeinstans, hvis afgørelser administrationen ikke behøver at følge, men nu ser det ud til, at der er håb om, at vi kan få dette rettet og få en virkelig tolddomstol. Det er jeg tilfreds med, og jeg takker den højtærede finansminister for den imødekommenhed, han her har vist overfor vore synspunkter.

Selve de foreslåede ændringer skal jeg ikke sige meget om. Der foreslås visse nedsættelser af tolden i forhold til lovforslaget. For herre- og damekonfektion og for ulden trikotage sker der en lille nedsættelse, nemlig fra 22½ pct. af værdien til 20 pct., men der er stadig tale om en meget betydelig forhøjelse i forhold til det bestående. Tolden på gummistøvler nedsættes fra lovforslagets 10 pct. til 7½ pct. og tolden på galocher fra 18 pct. til 15 pct. — for blot at nævne nogle enkeltheder. Hvad virksomhederne på dette område i det hele taget skal med denne beskyttelse, er det imidlertid svært at få øje på. Det er i udvalget oplyst, at den danske produktion af gummifodtøj dækker ca. 99 pct. af hjemmeforbruget, og at de danske fabrikker sælger gummifodtøj betydelig billigere, end importvarerne sælges. Det er derfor svært at se, at der her skulle være et beskyttelsesbehov.

[Harald Nielsen.]

Videre kan nævnes, at for den slags sejldug, der bruges af fiskeriet og af landbruget, for det sidste erhvervs vedkommende f. eks. til sejl på selvbindere, sker der en nedsættelse fra lovforslagets 5 pct. til 3 pct. Det er naturligvis en forbedring, men jeg forstår ikke, at man ikke for de sejltypers vedkommende, som fiskeriet og landbruget bruger, og som går direkte ind i eksporterhvervenes omkostningsniveau, kan gennemføre toldfrihed, da de sejldugstyper, der her er tale om, ikke produceres i større omfang herhjemme.

Nævnes må også, at der som et forsøg på at komme skrædderifaget til hjælp overfor de foreslåede toldforhøjelser lægges loft over tolden på dyrt uldent klæde til skrædderibrug. For de metervarer, der er tale om her, er der med den foreslåede told på 12½ pct. tale om næsten en tredobling af den told, vi har i øjeblikket; man lægger ganske vist loft over den ved at sætte et vist kronebeløb pr. kvadratmeter klæde, som ikke må overstiges, men dette kommer kun de alledyreste klædevarer til gavn og vil efter de oplysninger, jeg har fået af folk, der har kendskab til forholdene på dette område, næppe få større betydning for skrædderhåndværket.

De nedsættelser, der nu foreslås i forhold til, hvad der oprindeligt var foreslået, er taget som helhed ikke af afgørende betydning, og da der for de fleste satsers vedkommende er tale om toldforhøjelser i forhold til det bestående, siger det sig selv, at vi ikke kan have noget med disse ændringer at gøre. Vi er tilfredse med, at der foreslås nedsættelser i forhold til lovforslaget, men ikke med, at der alligevel sker toldforhøjelser i forhold til det, vi har nu. Vi må derfor afholde os fra at stemme ved afstemningen over alle disse ændringsforslag.

For de store poster, metervarer, trikotage og konfektion, er der stadig tale om meget væsentlige toldforhøjelser, ja, toldforhøjelser, som på vigtige felter endogså fører nettotoldbeskyttelsen i Danmark højt op over den, Sverige har, og i adskillige tilfælde op på siden af den højt beskyttede norske tekstilindustri. Tager vi f. eks. trikotageoverbeklædning af uld og bomuld,

hvor det foreliggende lovforslag har 20 pct. af værdien i toldsats, ser vi, at de tilsvarende satser i Sverige ligger på fra 10 pct. til 14 pct. og de norske på 16—17 pct. Til gengæld ligger trikotageunderbeklædning af uld og bomuld lidt lavere efter det danske forslag, men ikke særlig meget, nemlig 12½ pct. mod 14 pct. i Sverige. For almindelig beklædning af uld og bomuld er de danske satser henholdsvis 20 og 22½ pct. af værdien mod 12 og 14 pct. i Sverige og 25 og 23 pct. i Norge.

I sine kommentarer til disse oplysninger — for her har administrationen virkelig følt trang til at kommentere — søger man at bagatellisere den kendsgerning, at vi med de her foreslåede satser på vigtige punkter gennemfører en langt stærkere beskyttelse i Danmark end den, Sverige har, og sammenfattende siges det, at vore nye toldsatser for de områder, hvor der foregår en større import, gennemgående — man drister sig dog ikke til at sige overalt — ligger lavere end i vore nabolande; og man trøster sig iøvrigt med, at såfremt det af den svenske toldkomité udarbejdede forslag ophøjes til lov, vil vi helt igennem ligge lavere. Sådan noget kan man naturligvis sige, men venstre er netop ængstelig for denne toldforhøjelsespolitik og også ængstelig, fordi finansministeren udtalte, at dette lovforslag kun var en begyndelse. Vi ved, det vil føre til, at gennemsnits-toldniveauet for det nordiske fællesmarked bliver højere, end det ville være, hvis man undlod alt dette. Derfor er vi så afgørende imod det. Venstre vil i hvert fald ikke være med til isolerede danske toldforhøjelser, vi vil ikke være med til at lægge sten i vejen for arbejdet på at skabe en nordisk toldunion og vil ikke, sådan som vor nuværende økonomiske situation er, være med til at gennemføre toldforhøjelser, der kun kan bidrage til at hæve vort omkostningsniveau og dermed skabe endnu større vanskeligheder for vore eksporterhverv. Det er nemlig ikke blot tekstilindustrien, der har vanskeligheder, det er også andre erhverv. Vi har ikke nogen tro på, at man kan løse disse vanskeligheder gennem toldforhøjelser. Det vil blot gøre ondt værre. Derfor var det med den allerstørste ængstelse, at vi hørte, at finansministeren netop sagde,

[Harald Nielsen.]

at dette kun var en begyndelse, og at vi måtte vænne os til, at der kom mere af denne art.

En sådan udvikling vil vi anse for meget ulykkelig; den gælder det at standse allerede i starten. Det er også en af grundene til, at vi så stærkt vender os mod det foreliggende lovforslag; og for at hindre dets vedtagelse og for fremtidig at bane vej for en udvikling af den for tekstilbranchen så tyngende omsætningskat på tøj skal jeg tillade mig at fremsætte følgende forslag om overgang til næste sag på dagsordenen:

„Idet folketinget nægter det foreliggende forslag om overgang til tredje behandling og henstiller, at spørgsmålet om tøjskattens afvikling tages op til forhandling i det udvalg, som behandler loven om omsætningsafgifterne, går tinget over til næste sag på dagsordenen.“

Formanden: Der er nu fremsat følgende forslag om overgang til næste sag på dagsordenen (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Poul Møller: På det konservative folkepartis vegne kan jeg anbefale det foreliggende forslag til vedtagelse med de ændringer, som er foreslået af den højtærede finansminister og tiltrådt af udvalgsflertallet.

Forslaget er nu blevet særdeles grundigt behandlet, først sidste vinter i toldkommissionen og i denne vinter gennem mere end 2 måneders udvalgsbehandling. Alle henstillinger fra deputationer, fra erhverv og fra enkeltpersoner er blevet udførligt gennemgået og behandlet i samarbejde med administrationens embedsmænd. Alle spørgsmål, udvalget har ønsket at stille til finansministeren, er ligeledes blevet gjort til genstand for en grundig undersøgelse. Udvalget har dermed skaffet sig et meget omfattende materiale vedrørende hele denne sag, dens baggrund og vedrørende forslagets perspektiver for fremtiden. Jeg tror derfor, at det høje ting med god samvittighed kan vedtage det foreliggende forslag og gøre sig det klart, at det er bedømt og behandlet og vendt og drejet udfra ethvert rimeligt synspunkt.

Det er i den betænkning, som er afgivet

af udvalget, omtalt, at der er opnået værdifulde tilsagn fra den højtærede finansminister. Jeg kan således oplyse og understrege, at vi fra vor side er særdeles glade for, at den højtærede finansminister har givet tilsagn om, at der nu bliver oprettet en egentlig toldappeldomstol, og at tinget i næste folketingsår vil få et forslag herom til behandling, således at det administrative skøn kan indankes for og finde sin endelige afgørelse hos denne domstol i stedet for som hidtil hos finansministeren. Denne tanke har været af betydelig interesse for erhvervslivet, og vi er tilfreds med, at den er blevet imødekommet. Der er også grund til at pege på tilsagnet om, at der ikke i administrationen af loven ved overgangen til værditoldprincippet vil ske nogen indskrænkning i adgangen til at henlægge varer på kreditoplæg, og på det tilsagn, der er givet erhvervene om, at regnskabsaflæggelse og afregning vil kunne ske efter de hidtil gældende regler. Disse forpligtende tilsagn imødekommer en række erhvervs-henvendelser, og på mit partis vegne skal jeg takke herfor.

Hvad angår de ændringsforslag, som udvalgets ærede ordfører grundigt har gjort rede for, skal jeg på partiets vegne fremhæve det, som vi synes er særlig værdifuldt ved disse ændringsforslag. Det er lykkedes at nedsætte en række satser for varer, som indgår i befolkningens almindelige forbrug, nemlig gummifodtøj, brillestel og en række sygeplejeartikler som bandager og elastikstrømper. Der er også sket nedsættelser for barnevogne og kaffeekstrakt. Man har rakt skrædderhåndværket en hjælpende hånd ved at lægge loft over tolden på de uldne metervarer, så at skrædderfaget, der bruger de dyreste metervarer, ikke rammes så hårdt ved de ny toldbestemmelser.

Man kan måske sige, det er en udemokratisk foranstaltning således at lægge loft over en toldsats samtidig med, at man går over til værditold — at man således ikke tager konsekvensen helt ud af denne overgang til værditold, når det drejer sig om de meget dyre varer; men jeg tror, det er i hele erhvervets interesse og også i industriens interesse, at der fortsat findes et skrædderhåndværk, der er i stand til at uddanne og oplære unge i skrædderfaget, i tilskærerfaget og derigennem sørge for, at vi har

[Poul Møller.]

en dygtig og veluddannet stand, der kan skaffe befolkningen gode beklædningsvarer.

Satsen for sejl- og presenningdug er som nævnt af udvalgets ordfører blevet væsentligt nedsat. Ligeledes er satsen for gummeret vat bragt i overensstemmelse med gældende satser og er dermed tilfredsstillende for dansk produktion. Pelsvaregruppen har også fået en bedre differentiering end efter det oprindelige lovforslag og også bedre end efter den gældende lovgivning, idet man har nedsat satsen for uberedte skind og beredte skind og fastholdt den for færdigvarer, således at der finder værdifuld differentiering sted til fordel for den samlede branche. Endelig er der grund til at pege på, at tolden på uldne færdigvarer, hvadenten det er trikotage- eller konfektionsvarer, nedsættes ret betydeligt, nemlig fra 22½ pct. til 20 pct.

Mit parti kunne have ønsket, at kunstsilke-metervarerne var blevet stillet bedre ved denne overgang fra vægttold til værditold. Det har imidlertid ikke været muligt, da denne varegruppe er bundet til en værditoldsats på højst 20 pct. i overensstemmelse med GATT-aftalerne; og da der er foreslået 20 pct., var der altså ingen yderligere muligheder, såfremt man skulle gå over til værditoldsatser. Der er sket nogen forbedring for kunstsilkemetervareindustriens vedkommende ved det ændringsforslag, der tilsigter, at garn, der skal bruges til fremstilling af kunstsilkefoervarer, kan indføres toldfrit. Jeg vil gerne henstille til finansministerens overvejelser, om der ikke inden lovforslagets tredje behandling skulle kunne findes et middel, således at man kan imødekomme denne branche og mildne dens vanskeligheder. Det er åbenbart for os alle, at kunstsilkemetervareindustrien kommer ud for betydelige vanskeligheder, da den af tekstilgrupperne har været den, som i kraft af de gældende vægttoldsatser hidtil har haft de største satser, og denne gruppe opnår ikke erstatning for den tidligere toldbeskyttelse ved denne overgang til værditold. Vi beder altså om, at man alvorligt overvejer, om ikke der kan træffes foranstaltninger, således at virksomheder, som hidtil har arbejdet godt og beskæftiget mange mennesker, ikke skal lukke som følge af denne toldrevision.

Med hensyn til vor stilling til lovforslaget som helhed skal jeg gøre den bemærkning, at det konservative folkeparti anser det for rimeligt, at der nu foretages en opretning af de forældede vægttoldsatser, som prisudviklingen ganske har undermineret i løbet af årene siden den første verdenskrigs udbrud. Vi har opretholdt disse vægttoldsatser uændret igennem 16 år, men priserne i dag er jo ganske forskellige fra dengang, disse satser blev indført, og vi kan ikke se andet, end at når man har vægttoldsatser, må man også være rede til at revidere dem af og til, når prisudviklingen ganske har undergravet dem og ganske forandret den karakter, de havde, da rigsdagen i sin tid gennemførte dem. Der har da heller ikke været fremført et eneste virkelig alvorligt argument for den tankegang, at det skulle være protektionistisk at foretage en sådan opretning, at det skulle være imod landets almindelige lavtarifpolitik at foretage en ændring af vægttoldsatserne. Nu har vi jo ikke kunnet nøjes med ved en toldrevision på dette område blot at forhøje vægttoldsatserne; det har vi ikke kunnet, som det høje ting vil vide, allerede af den grund, at vi som følge af GATT-overenskomsterne er tvunget til at foretage en overgang til værditold. Vi har, hvis vi ønskede en ændring af toldbeskyttelsen indenfor tekstilgruppen, i det store og hele måttet gå over til værditold på alle vareområder. Der er naturligvis også fordele herved; det vil befri os for fremtidige ajourføringer; problemet med, hvordan man skal få ajourført disse toldsatser, vil ikke eksistere i fremtiden, fordi man med værditoldsatser får en toldbeskyttelse, der automatisk følger prisudviklingen.

Vi vil også med en gennemførelse af disse bestemmelser nærme os det fællesnordiske marked. Det er klart for os alle, at den dag, man skal ind i det fællesnordiske marked, må der foretages en ændring af en række toldsatser, og jeg vil gerne sige her i dag, at det konservative folkeparti naturligvis ikke anser de satser, der nu vedtages, for at være sakrosankte, såfremt vi skal ind i et fællesnordisk marked. De må kunne revideres ligesom en hvilken som helst anden toldsats i vor toldlovgivning udfra det hensyn, som er nødvendigt, for at man kan nå frem til enighed imellem de tre nordiske lande.

[Poul Møller.]

Ved denne omlægning til værditold letter vi stillingen for vort land, fordi vi kommer ind på samme tariferingsprincip, som svensk toldpolitik arbejder hen imod, og som også nordmændene erkender at måtte arbejde hen imod som grundlag for et fællesnordisk marked. Iøvrigt bliver vore tekstiltoldsatser som helhed ikke højere end de svenske og de norske. Man kan vælge enkelte satser ud og påvise, at disse er højere end de svenske og de norske, men ser vi på meter-vareområdet, som er det største område, og ser vi på garnerne, opdager vi, at satserne for disse grupper ligger under de svenske og norske. Jeg mener derfor ikke, at dette lovforslags gennemførelse på nogen måde berører de nordiske drøftelser.

Vi fra konservativ side finder det rigtigt, at der nu gives denne håndsregning til en stor og dygtigt arbejdende industri. Det er bekræftet ved udvalgets materiale, ved gentagne arbejdsløshedsstatistikker og ved den årsoversigt, vi modtog i går, at tekstil- og beklædningsindustrierne er dem indenfor den samlede danske produktion, der har haft de betydeligste produktions- og beskæftigelsesvanskeligheder. Der har i 1955 været ikke uanselig, men tværtimod betydelig nedgang i disse industriers produktion og beskæftigelse. Vi anser det for at være nødvendigt, når man skal liberalisere dette vareområde, hvorfra vi nu skal fjerne deponeringsordningen, at man så samtidig yder en håndsregning til denne industri, vælger, om vi vil give den anstændige konkurrencevilkår overfor andre landes industrier, eller om vi blot ønsker, at den skal føre en hensygnende tilværelse i fremtiden. Vi er overbevist om, at konkurrencen er så hård i denne branche, også den indenlandske konkurrence, at toldbeskyttelsen ikke på langt nær vil kunne udnyttes af den hjemlige industri til prisforhøjelser. Det er samtidig sikret os under forhandlingerne om denne sag, at de fordyrende og vilkårligt virkende deponeringsordninger ophæves, hvilket man bør tage i betragtning ved alle beregningerne over forslaget's prismæssige virkninger. Deponeringsordningerne har jo virket som en beskyttelse for den danske industri — så kan man diskutere, hvorvidt det var formålet med dem eller ikke. Men kendsgerningen er, at det

har været en beskyttelse, og vi ønsker ikke fortsat denne form for beskyttelse, der unødigt hårdt rammer den unge og kapitalfattige til fordel for den rige, kapitalstærke virksomhed. Vi ønsker derfor, at denne form for beskyttelse afvikles nu, og at man samtidig dermed forøger landets liberaliseringsprocent fra 75—76 til omkring 83—84 pct.

Ved løsningen af denne sag er det mest påtrængende toldområde bragt i orden; resten må efter konservativ opfattelse afvente resultatet af de nordiske samarbejdsbestræbelser. Først når vi har set, hvordan det går med de forhandlinger, der føres på fælles nordisk plan, kan vi tage stilling til andre branchers, andre industriers, toldmæssige problemer. Vi har anset det for rigtigt at tage denne sag ud til enkelt løsning, for det første fordi satserne teknisk set har været håbløst forældede på grund af de nye varegrupper, for det andet fordi konfektions- og tekstilindustrierne har været ramt af virkelig følelig beskæftigelsesnedgang.

Det konservative folkeparti kan derfor med god samvittighed stemme for dette forslag. Det er i overensstemmelse med partiets ofte fremholdte synspunkt, at toldmidlet vel er et onde, men at det er et mindre onde end både importrestriktioner og forbrugsafgifter. Skal vi vælge mellem disse tre ting for at hjælpe produktionen og beskæftigelsen, for at fremme valutaholdene, så vælger vi så afgjort at ajourføre toldsatserne fremfor at indføre importrestriktioner eller pålægge befolkningen forbrugsafgifter. I dette standpunkt har vi intet ændret, og når der er notoriske vanskeligheder, er det for os rimeligt at betræde denne vej, som sket er. Uden hensyn til, om regeringen er af den ene eller anden sammensætning, må dette saglige synspunkt naturligvis holde.

Iøvrigt er hverken vor valutastilling eller vor beskæftigelsessituation i dag så fremragende, at vi anser det for klogt at afvise det her foreliggende forslag.

Derimod er det vort partis bestemte opfattelse, at den omsætningsafgift på beklædningsvarer, der blev indført i fjor, og som unødigt hårdt har belastet forbrugerne og ramt hele branchen særdeles føleligt, nu må afvikles. Det har derfor

[Poul Møller.]

allerede under denne sags behandling været os magtpåliggende — i overensstemmelse med de synspunkter, det ærede medlem hr. Weikop fremsatte under førstebehandlingen, og som det ærede medlem yderligere vil udbyde under debatten i dag — at skabe fuldstændig vished for, at omsætningsafgifternes afvikling sikkert tidsfæstes, således at vi ikke til efteråret eller til næste forår kommer til at stå i den situation, at denne midlertidige afgift bliver hængende som en permanent byrde på hele branchen. Det er nødvendigt for dette erhverv, at både handelsledene og produktionsledene igen kan disponere, kan kende fremtiden og kan få arbejdsro, når nu toldproblemet bliver løst ved dette forslag. Erhvervets afsætningsproblemer må samtidig løses, således at det med fuld sikkerhed ved, hvorledes dets fremtidige arbejdsvilkår bliver.

Vi har søgt under udvalgsarbejdet at skaffe tilslutning til et ændringsforslag, hvorved aftrapning af omsætningsafgifterne påbegyndes fra 1. oktober og finder sted i perioden fra 1. oktober 1956 frem til 1. marts 1957, således at overgangen til tiden uden afgifter kan finde sted roligt, stilfærdigt, og uden at man kommer ud for måske et halvt års produktionsnedgang og måske en følelig omsætningsnedgang for handelsledene. Forsøget på at få tilslutning til et sådant ændringsforslag var imidlertid forgæves, men vi vil ikke vedtage dette toldforslag, uden at vi påny prøver i dette høje ting at skaffe klarhed om branchens fremtidige arbejdsvilkår.

Jeg skal derfor tillade mig på mit partis vegne at stille følgende forslag til motiveret dagsorden:

„Folketinget opfordrer regeringen til at fremsætte lovforslag om, at afgiften af de i § 1, punkt 1—3, i lov nr. 43 af 14. marts 1955 om forbrugsbegrænsende foranstaltninger omhandlede varer nedsættes gradvis i tiden fra 1. oktober 1956 til 1. marts 1957, og fortsætter herefter behandlingen af forslaget til lov om ændring i lov om toldafgifterne.“

Jeg anmoder tingets medlemmer om at stemme for dette dagsordensforslag, så at

vi kan sikre os omsætningsafgiftens endelige afvikling til gavn for forbrugere og erhverv.

Formanden: Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden (se ovenfor). Jeg skal lade også dette forslag om motiveret dagsorden indgå i forhandlingen.

Bertel Dahlgaard: De 39 ændringsforslag, der er stillet her til lovforslagets anden behandling af den højtærede finansminister med tilslutning af de socialdemokratiske og de konservative medlemmer af udvalget, medfører en række småændringer i det oprindelige forslag som f. eks. en ubetydelig nedsættelse af den fuldkommen urimelige toldforhøjelse på gummistøvler og galocher, lidt nedsættelse af toldforhøjelse på sejl- og pressenningdug og andre lignende småtterier. Men lovforslaget har i det hele bevaret sin karakter, sådan som jeg skildrede det ved forslagens første behandling. Jeg skal da her indskrænke mig til en kort karakteristik af det, den socialdemokratisk-konservative blok nu er ved at fuldbyrde.

Forholdet er som bekendt dette, at tekstilindustrien i næsten alle lande er ude for en vis modgang, der har sin væsentligste årsag i, at forbruget efter den vældige stigning i årene efter krigen nu atter har været i nedgang. Dette har selvfølgelig også den danske tekstilindustri i nogen grad fået at føle. Nogle foretagender, der var startet i mangeltiden, da alt kunne afsættes, har ikke kunnet overleve en normal konkurrence og har i det hele ikke kunnet bevare så stor en del af forbruget som i tiden med den manglende vareforsyning. Denne tid med den manglende vareforsyning var en gylden tid. Det er kun 5—6 år siden, den danske tekstilindustri med en samlet indbetalt aktiekapital på omkring 100 mill. kr. havde årsoverskud på imellem 30 og 35 mill. kr. Men selv i dag er importens andel af forbruget af metervarer dog væsentlig mindre end før krigen, ligesom produktionen af klædningsstykker dækker de ni tiendedele af forbruget her i landet. Hertil kommer, at importen af tekstilvarer i det sidste år har været faldende og eksporten af danske tekstilvarer stigende. Den af forbrugsformindskelsen og den

[Bertel Dahlgaard.]

gennemførte rationalisering følgende nedgang i arbejderantallet er imødegået ved, at de ledige for den væsentligste dels vedkommende har fået beskæftigelse indenfor andre arbejdsområder, så at arbejdsløsheden da i hvert fald er mindre end indenfor en række andre fag. Denne i overvejende grad af det mindre forbrug følgende modgang, som tekstilindustrien er ude for, mener man altså at skulle imødegå ved en kolossal forhøjelse af toldbeskyttelsen, først og fremmest indenfor de store forbrugsområder metervarer og klædningsstykker, hvorved prisniveauet hæves, hvad der yderligere vil nedsætte forbruget; samtidig hæves pristallet, hvilket igen øger omkostningerne for det øvrige erhvervsliv herunder eksporterhvervene, som netop i øjeblikket er af så afgørende betydning for valutasituationen.

Denne politik er så udfordrende, at det konservative folkeparti nødvendigvis må søge at camouflere den. I det hele har jeg vel lov at sige, at det konservative folkeparti i denne vinter og i denne sag har været underkastet en alvorlig spaltning med hensyn til partiets sjæleliv eller en krise i sin livsholdning, for at tale med det ærede medlem hr. Hvidberg. Når jeg har iagttaget partiets bevægelser i denne sag, er der ofte rundet mig et billede i hu, nemlig billedet af Kristian den Anden, da han hin nat krydsede over Lille-Bælt fra Melfar til Snoghøj, eller det var vel egentlig fra Hindsgavl til Høneborg — krydsede vel 20 gange i vinternattens mørke med tvivl i sjælen og splittet sind. Sådan har det konservative parti krydset i denne vinter vel 20 gange fra industri til handel, fra handel til industri i stedet for at søge at danne sig et samfundsmæssigt helhedssynspunkt i sagen. Jeg skal ikke videre udfylde dette billede, blot minde om Kristian den Andens skæbne.

Men hvordan mener man da at kunne camouflere det, der her foregår? Jo, siger man, de 30 mill. kr., som selve indførselstolden forhøjes med, kan man jo anvende til nedsættelse af omsætningsafgiften. Nu må man erindre, at omsætningsafgiften beregnedes at skulle indbringe 230 mill. kr. årlig. Det vil altså sige, at omsætningsafgiftens 15 pct. vil kunne nedsættes med

godt 1 pct. Det virker jo nærmest latterligt, og hele forhøjelsen af priserne på den indenlandske produktion vil overhovedet ikke blive berørt, selvfølgelig.

Så har man tilladt sig her i dag at fortælle os, at vi blot kan tiltræde toldlovsforslaget og så straks begynde aftrapningen af omsætningsafgiften. Jeg skal hertil sige et par ord, som forhåbentlig ikke kan misforstås. For det første gennemfører man selvfølgelig ikke som led i valutasaneringen en 2-årig afgift for derefter at ophæve den, når den halve tid er gået og valutasituationen endnu ikke er afklaret; men dernæst bør det konservative folkeparti ikke regne med, at der kan handles med os på den måde, at vi opgiver en midlertidig afgift, som skal afskaffes igen, for at få en permanent toldbeskyttelse til gengæld. Jeg ønsker derfor at sige til det konservative folkeparti — og jeg beder partiet lægge meget nøje mærke til det, jeg nu agter at sige — at partiet må være klar over, at det bærer det fulde ansvar for, at der nu lægges nye toldskatter ovenpå omsætningsafgiften, og at der hermed bydes ikke mindst handelen de hårdest tænkelige vilkår. Det radikale venstre erkendte, at omsætningsafgiften var en hård belastning for handelen, og kun den hårde nødvendighed, som valutasituationen skabte, kunne få det radikale venstre til at deltage deri. Jeg tror dog, at valutasituationens gunstige udvikling i tiden derefter har bevirket, at kun få ønsker de i fjor truffne foranstaltninger ugjorte. Men at øge denne belastning ved at lægge en høj toldbeskyttelse ovenpå havde jeg ikke tænkt mig muligheden af.

Der er dog i denne forbindelse en ting, som det forekommer mig handelen har krav på at kende. Jeg mener, at omsætningsafgiften til sin tid ikke kan bortfalde på een gang, men at det må ske gennem en aftrapning. Herom må der forhandles nærmere i det udvalg, der er nedsat til behandling af ændringer i omsætningsafgiften.

Til alt det, jeg her har nævnt, kommer nu imidlertid endnu et forhold, der kaster et blændende lys over det, der nu er ved at ske. Forhandlingerne i udvalget har klarlagt, at den toldbeskyttelse, der foreslås, på afgørende områder ligger langt over den svenske toldbeskyttelse for tilsvarende varer. Det sker på et tidspunkt, hvor den

[Bertel Dahlgaard.]

økonomiske oversigt, som regeringen forelagde tinget i går, fortæller os, at Norge og Sverige aftager halvdelen af den samlede danske tekstileksport, og at det er lykkedes de sidste år at forøge den danske andel i Norges og Sveriges tekstilimport. Altså, trods Norges meget høje tekstiltold og trods den svenske toldbeskyttelse, der er en smule højere end den hidtidige danske, har den danske tekstilindustri vist sig fuldtud konkurrencedygtig. Men alligevel forhøjer man nu den danske toldbeskyttelse på de vigtigste områder, metervarer og klædningsstykker, langt op over den svenske, og det sker på et tidspunkt, hvor Danmark officielt foregiver at ville berede vejen for et fællesnordisk marked.

Jeg har tilladt mig at kalde denne politik en udfordring. Derfor mener det radikale venstre det forsvarligt at søge anvendt et parlamentarisk middel, som vi ellers sjældent tyr til, nemlig at foreslå tinget at nægte lovforslaget overgang til tredje behandling. Jeg er altså enig i det af det ærede medlem hr. Harald Nielsen fremsatte forslag om overgang til næste sag på dagsordenen og anbefaler tinget at stemme for det.

Aksel Larsen: Hvad angår de ændringsforslag, der er stillet her til anden behandling, giver de ikke grund til mange bemærkninger. Jeg ser vel, at man har søgt at mildne forslaget om en tekstiltold på specielle områder, der ikke betyder så syndeligt for prisniveauet herhjemme eller for befolkningen, men det er så beskedne ændringer, så det ikke kan stille os mere velvilligt.

Det må imidlertid være mig tilladt i anledning af, at man dog på visse specielle områder har fået betænkeligheder, at spørge, hvorfor man ikke også på andre specielle områder har stillet forslag om fuldstændig at ophæve tekstiltolden. Jeg synes, det er meningsløst, at der skal svares tekstiltold af sådanne produkter som pudse- og polerskiver, driv- og transportremme eller linoleum. Og hvad angår linoleum, da må jeg tilføje, at jeg jo godt ved, at der i linoleum indgår visse produkter fra tekstilindustrien, men på den anden side er linoleum dog et byggemateriale, og jeg synes, det er ganske urimeligt at anlægge det synspunkt,

som man har anlagt i umådelig mange år, at eftersom der i linoleum indgår produkter fra tekstilindustrien, skal det beskattes som tekstilvare. Det ville dog være rimeligt at kigge på, hvad dets formål er, og dets formål er at blive anvendt i byggeindustrien. Men det har hverken udvalgets flertal eller finansministeren ment der var grund til at tage sig af, og det understreger jo kun, at man ikke tager synderlige samfundsmæssige hensyn eller hensyn til befolkningen, men at man i højere grad tager hensyn til finansministerens i forvejen bughnede statskasse og samtidig stadigvæk forfølger det formål, der blev givet udtryk for, da hele denne kriselovgivning begyndte, nemlig at de valutavanskeligheder, der er forårsaget af en yderst forfejlet økonomisk udenrigs- og handelspolitik, skal befolkningen straffes for gennem forhøjede priser på alle mulige produkter, der indgår i det daglige forbrug.

Ja, derudover kan jeg faktisk ikke gøre meget andet end at henvise til, hvad jeg har sagt ved første behandling af lovforslaget.

Det er en given ting, at vanskelighederne for tekstilindustrien herhjemme er forårsaget af omsætningsafgifterne og ganske specielt af tøjskatten. Hvis man vil hjælpe den danske tekstilindustri, hvis man vil hjælpe til at skaffe forøget beskæftigelse i tekstilindustrien, må man sørge for, at tekstilvarerne bliver billigere, og så må man ophæve tøjskatten; men det, man her foreslår, er ovenpå tøjskatten at lægge en tekstiltold og derved gøre varerne endnu dyrere, såvel de importerede som de herhjemme fremstillede. Det må enhver erkende bliver følgen. Herved skabes der yderligere vanskeligheder for tekstilindustrien samtidig med, at forholdene for den mindre bemidlede del af befolkningen, hvad beklædningen o. lign. angår, efterhånden bliver helt utålelige og uforsvarlige.

Jeg har med interesse hørt det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaards tale; det lyder principielt uendelig rigtigt, når det ærede medlem siger, at det radikale venstre ikke føler trang til at opgive en midlertidig afgift for at få en permanent toldforhøjelse i stedet. Det er rigtigt, at formelt er omsætningsafgifterne midlertidige, medens den foreslåede toldforhøjelse er permanent, men der er vel desværre fare for, at hvis rege-

[Aksel Larsen.]

ringen, støttet af de konservative, får sin ubehagelige vilje i denne sag, vil man også forsøge at gå toldvejen, hvad andre varer end tekstilvarer angår.

På den anden side får netop det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaards tale mig til at sætte et spørgsmålstegn ved dette med midlertidigheden af omsætningsafgiften. Det ærede medlem siger jo selv, at det ikke går an at ophæve den på een gang, det må klares ved aftrapning. Ja, det er jo netop sagen. Man har indrettet omsætningsafgifterne og ikke mindst tøjskatten på den måde, at afgiften tages i importør-, en gros- eller fabrikantledet, og det har man gjort, dels fordi det muligvis er noget lettere for toldvæsenet at klare det der, men i væsentlig grad, fordi kunderne så ikke mærker det så direkte; der bliver ikke skrevet på regningen så og så mange procent i tøjskat. Hertil kommer, at når tøjskatten pålægges i importør-, fabrikant- eller engrosledet, er den — det erkender jeg — teknisk vanskeligere at afskaffe med eet slag; og jeg tror, at den finansminister, der i hvert fald har lagt navn til tøjskatten, og hvis kasse nyder frugterne af tøjskatten, ikke har noget imod, at disse tekniske forhold gør det sandsynligt, at tøjskatten og andre omsætningsafgifter vil blive helt eller delvis forlænget, og at det altså ikke er således, som man fremstillede det, da de blev indført, at det er midlertidige skatte-love, der kun skal løbe i 2 år, men at der er chance for, at de med den ene eller den anden begrundelse kommer til at løbe længere.

I hvert tilfælde har det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard udtalt sig på en sådan vis, at man må forstå, at det måske ikke var den oprindelige hensigt, derom kan jeg naturligvis ikke udtale mig, men at det i hvert fald nu er meningen, at det bliver følgen; det kan imidlertid ikke få os til at synes bedre om tøjskatten og de andre indirekte skatter, der er blevet indført.

Det var morsomt at høre den måde, hvor-

på det ærede medlem hr. Poul Møller startede sin tale. Det ærede medlem startede med frejdigt at forkynde, at de konservative med ligefrem begejstring og god samvittighed gik ind for denne forhøjelse af tekstiltolden. Imidlertid viser det konservative folkepartis hidtidige krumspring, også det forslag til dagsorden, det ærede medlem hr. Poul Møller stillede, at det er så som så med frejdigheden. Det konservative folkeparti er i denne sag et legeme, som er i strid med sig selv. Jeg regner med, at det samme faktisk er tilfældet for socialdemokratiets vedkommende, selvom det ikke er kommet til udtryk på samme måde. Man må give mig lov til at sige, at det virker efterhånden latterligt med de krumspring, hvormed de konservative forsøger at camouflere deres stillingtagen. Her kommer man med et dagsordensforslag, som udtrykker det konservative ønske om, at tøjskatten skal nedsættes og aftrappes samtidig med, at man indfører tekstiltold. Enhver ved dog, at når dettedagsordensforslag er forkastet, og der er vel udsigt til, at det bliver forkastet, jeg ved det ganske vist ikke, men skal vi sige det sådan: hvis forslaget bliver forkastet, vil det overvældende flertal af den konservative gruppe her i tinget alligevel stemme for tekstiltold.

Det berettigede angreb, der skal rettes mod de konservative i denne sag, kan naturligvis ikke fritage regeringen og socialdemokratiet for ansvar, men på den anden side er det en kendsgerning, at uden særdeles velvillig hjælp fra de konservative kunne regeringen ikke have fået gennemført noget i den retning, som foreslås her. Hvis det virkelig var de konservatives mening, at de nok ville have tekstiltold, men samtidig ville have en tilsvarende lettelse i tøjskatten, kunne de konservative jo have fået den. De kunne have sagt til regeringen: vi stemmer ikke for tekstiltoldens forhøjelse, medmindre vi forud får en bestemmelse om, at tøjskatten skal nedsættes. Hvis de konservative gjorde det, så var det sådan set helt i orden fra denne side, men det gør de konservative ikke. De siger: vi

[Aksel Larsen.]

vil så forfærdelig gerne have tøjskatten aftrappet, men kan vi ikke få det, stemmer vi alligevel for tekstiltolden. Manøvrerne er så gennemsigtige, at det er mig uforståeligt, at et parti, som dog må formodes at tælle en hel del intelligente hoveder, overhovedet kan hitte på at lave den slags manøvrer. De gør kun partiet til grin overfor offentligheden og også blandt sine egne.

Det dagsordensforslag, der er stillet af det ærede medlem hr. Harald Nielsen, vil vi naturligvis stemme for den. Hvis det var os, der skulle have skrevet et dagsordensforslag — og det er formodentlig ikke nogen hemmelighed, at vi ville have foreslået en dagsorden, men den er blevet overflødig ved den af det ærede medlem hr. Harald Nielsen foreslåede — så ville vi have formuleret det noget anderledes, for vi ville finde det rimeligt direkte at sige, at vi nu må have tøjskatten afviklet, og ikke beskeden henstille, at spørgsmålet om tøjskattens afvikling tages op til forhandling. Alligevel er det et meget stort fremskridt, at vi får spørgsmålet om en afvikling taget op til behandling, og vi finder, at vi kan beholde vor egen dagsorden i lommen og stemme for den dagsorden, det ærede medlem hr. Harald Nielsen har foreslået.

Jeg vil håbe, at den bliver vedtaget, og jeg vil samtidig benytte lejligheden til endnu en gang at sige til regeringen og regeringspartiet, at man endnu har tid til at betænke sig, at springe fra. Det er muligt, at aftalerne mellem regeringspartiet og det konservative folkeparti er af en sådan art, at ingen af parterne kan springe fra, medmindre den anden part giver sin tilladelse dertil. Det er vel den situation, de konservative er i. De har een gang bundet sig, og de kan ikke springe fra, uden at de får socialdemokratiets tilladelse. Jeg ved ikke, om de kan få den, men jeg tror, at hvis regeringen ville springe fra, ville den ikke have så store vanskeligheder ved at få et flertal i den konservative folketingsgruppe til at sige: vi er parat til at lade hele sagen falde. Derfor, selvom de konservative, hvis de optrådte noget mere retlinet, var i stand til at spænde ben for det hele, så ligger vel den egentlige afgørelse i regeringspartiet, og jeg henstiller til de ærede socialdemokratiske medlemmers overvejelse, om de ikke,

inden det er for sent, bør være med til at standse hele denne historie.

Jeg skal ikke bruge mange ord til at udmale den tilstand, der er skabt gennem den almindelige fordyrelse af livsfornødheder og den specielle fordyrelse af tekstilvarer, beklædning o. lign., men vi ved jo, at den socialdemokratiske gruppe har meget stor respekt for statistikken og for cand. polit.er. Alene hvis man tager de statistiske opgørelser, kan man jo se, at forbruget af tekstilvarer her i landet er gået ned nøjagtigt i forhold til den stigning i priserne, der er forårsaget af tøjskatten. Når det er forholdet, kan der således ikke være tvivl om, at tøjskatten er et onde såvel for den forbrugende befolkning som for tekstilindustrien og navnlig for tekstilarbejderne.

Man kan ikke afskaffe dette onde ved yderligere at fordyre tekstilvarerne, og det er jo det, vi gør, hvis vi gennemfører det forslag om tekstiltold, som vi her behandler. Men hvis man undlader at gennemføre denne tekstiltold, for hvilken der ikke kan føres noget saglig berettiget forsvar, og hvis man samtidig tager fat på en afskaffelse af tøjskatten, ja, så vil dels befolkningen i Danmark få adskilligt lettere ved at skaffe sig beklædning og andre tekstilvarer, og dels vil der komme langt bedre forhold og navnlig langt bedre beskæftigelsesforhold i den danske tekstilindustri.

Viggo Starcke: Folketinget kan slet ikke være bekendt at bruge en hel dag til at stå og diskutere toldforhøjelser og varefordyrelser midt under en stor arbejdskonflikt, som truer med at ryste samfundet, en arbejdskonflikt, der netop er fremkaldt af fordyrende skatter og afgifter og indgreb. Den jævne befolkning står ganske undrende overfor, at man netop i den nuværende situation skal diskutere et forslag, der vil forværre den situation, som har fremkaldt arbejdskonflikten.

Man har ment, at det danske samfund ikke kunne tåle den beskudte forhøjelse af arbejdslønnen, som fagforeningerne gør krav på, et beløb på 30—40 mill. kr., men man mener åbenbart fra regeringens og de konservatives side, at samfundet særdeles godt kan tåle en fordyrelse gennem nye toldforhøjelser, som vil give statskassen

[Viggo Starcke.]

30—40 mill. kr., men vil komme til at koste forbrugerne op til 80—100 mill. kr., hvorfra man selvfølgelig må trække fordelene ved deponeringsordningens eventuelle ophør. Socialdemokratiet og det konservative folkeparti, de to regeringspartier i denne sag, står med et ganske overordentligt tungt ansvar, for hvis dette lovforslag bliver gennemført, vil det yderligere vanskeliggøre en løsning af arbejdskonflikten. Man kan meget godt forstå, hvis arbejderne siger: hov, hov, vi vil på forhånd have dækket det ind i lønnen, som tøjet skal koste os mere som følge af denne toldfordyrelse. Den vil være med til at lægge grunden til nye prisstigninger, til ny opgang i pristallet, til nye lønudgifter for det offentlige og dermed til nye skatter. Det er hele den udvikling, vi har set igennem de sidste år, men man er åbenbart ikke blevet klogere, man stiller sig undrende, hver gang man ser følgerne af sin egen politik. Det er denne politik, som egentlig det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen i sin tid indledte; han satte den skadelige udvikling i gang, som den nuværende regering har videreført. Denne udvikling er i færd med at undergrave Danmarks konkurrenceevne; konkurrenceevnen er nedadgående; det samme er tilliden til den høje regering og de gamle partier, der har støttet og gennemført denne politik.

Den egentlige årsag til tekstilindustriens nuværende klager er den høje tøjsskat, den lede tøjsskat, som blev gennemført ved martsforliget i fjor af socialdemokratiet og det radikale venstre med det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard i spidsen og med det ærede medlem hr. Thorkil Kristensens hjælp; der er ingen tvivl om, at det er denne tøjsskat, som er årsagen til tekstilindustriens klager; hvorfor det vil være logisk at fjerne den i stedet for at lave nye toldindgreb, som yderligere vil forværre forholdene for befolkningen, selvom de vil afbøde virkningerne af tøjsskatten noget for selve tekstilindustrien og for aktionærerne i denne.

Vi står nu midt i anden behandling af dette lovforslag, og jeg vil gerne sige, at vi fra vor side selvfølgelig vil støtte de ned sættelser af toldsatser, som er foreslået i betænkningen fra udvalget, og gå imod de

forhøjelser af toldsatser, der er foreslået. Det er for et medlem af det høje ting, som ikke har siddet i det udvalg, der har behandlet disse satser, overordentligt vanskeligt at tage stilling til hver enkelt af dem, og selvom man havde siddet i udvalget, tror jeg, det er meget få medlemmer i tinget, der råder over en sådan visdom og sagkundskab, at de med god motivering kan tage stilling til, om den ene vare skal have den toldprocent og den anden vare den toldprocent.

Der er et par ganske enkelte ting, jeg har fæstet opmærksomheden ved, og som jeg gerne vil tillade mig at henlede den højtærede finansministers opmærksomhed på. Under løbe-nr. 50: farvebånd til skrivemaskiner, skal der ydes en afgift på 20 øre pr. kg. Under løbe-nr. 170 skal der betales en afgift på 15—25 pct. af farvebånd af natursilke; men der er i de almindelige bestemmelser, punkt 23, givet en regel om, at garn til fiskenet kan undtages; altså råstoffet kan undtages. Vil det ikke være naturligt at følge denne tanke op, således at f. eks. japansk råsilke, der er råstof for farvebånd til skrivemaskiner, også kan fritages for told.

Under løbe-nr. 156, stk. 3, er det fastsat, at afgiften af kunstsilkegarn skal være 3 pct. Når det er sådan, at råstoffet kunstsilkegarn skal belægges med en afgift på 3 pct., hvorfor i alverden er det så bestemt under løbe-nr. 156, stk. 5, at metervarerne af kunstsilke skal yde en afgift på 20 pct.? Af uldvarer skal der ifølge løbe-nr. 157 svares fra 3 pct. til 12½ pct., af bomuldsgarn ifølge løbe-nr. 159, stk. 2, 3 pct. og ifølge løbe-nr. 159, stk. 6, af bomuldsmetervarer 12½ pct. Det faktiske forhold er dette, at kunstsilke i dag er hvermands øje; kunstsilke er i dag absolut ikke luksus. Kunstsilke koster det samme som bomuld, og det vil være naturligt at drage den konsekvens, at bomuldsgarn og kunstsilkegarn bør være sidestillet og f. eks. — når man endelig skal have toldsatser — belægges med en toldsats på 3 pct.

Af færdigvarer fortoldes kunstsilke med 20 pct., men bomuld kun med 12½ pct. Hvorfor er der denne ulighed og denne vilkårlighed overfor varer, som koster det samme, og som i forbrugernes øjne er af samme kategori? Denne forskellige fortold-

[Viggo Starcke.]

ning af færdigvarer betyder en voldsom favorisering af kunstsilkevæverierna. I tidligere forslag har der været ens satser for begge kategorier, og jeg henstiller til den højtærede finansminister at overveje, om ikke det vil være klogt at vende tilbage til dette.

Ifølge løbe-nr. 182, stk. 3, skal klædningsstykker svare en afgift på 22,5 pct. Hvis man nu f. eks. ser på et stykke konfektion til 100 kr., som skal svare 22,5 pct. i told, vil tolden være 22 kr. 50 øre. Metervarerne til en pris af f. eks. 80 kr. skal svare en told på 10 kr., og den difference, der er mellem tolden på konfektionen og tolden på metervarerne, vil være 12 kr. 50 øre. Nu er sylønnen for sådan et stykke konfektion til 100 kr. ca. 20 kr., og dette betyder, at konfektionsfabrikkerne får en toldbeskyttelse på selve syningen på ikke mindre end 62 pct., hvilket er anstødeligt. Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard har på udmærket vis peget på den skamløse toldbeskyttelse af gummistøvler og galocher, noget, som rammer landbruget og fiskerne overordentlig hårdt, og noget, som i vort våde, kolde og regnfulde klima også er anstødeligt overfor befolkningen.

Jeg vil gerne tillade mig at rette det spørgsmål til den højtærede finansminister, om han ikke kan gøre nærmere rede for, hvad det egentlig er, der foregår, når man laver et sådant forslag. Hvad er det for en visdom, der ligger bagved fastsættelsen af disse satser? Hvem er det egentlig, der bestemmer om en vare skal fortoldes med 12,5 pct., med 18 pct., med 22,5 pct., med 28 pct. eller med 35 pct.? Hvordan kommer man til de tal? Er det embedsmændene, der er så sagkyndige, at de forstår sig på at fastsætte disse satser, eller er det industrien, der kommer op ad bagtrappen og siger: vi vil have det dør? Eller er det politisk bestemt? Hvad er det? Det er jo i virkeligheden fuldstændig irrationelt, og den lange række af latterlige spidsfindigheder, som findes i toldloven, den lange række af indviklede specifikationer, den store mængde omstændelig administration, kontrol, efterkontrol og eftersyn giver erhvervene et stort mål af tidsspilde og ærgrelse; mange af erhvervene har måttet ansætte højt begavede mennesker som specialister til at

finde ud af disse ting, og mange af vore store, flittige, dygtige erhvervsdrivende må ofre en stor del af deres tid og energi på at værgе sig overfor alle de snarer, der lægges for deres fod.

De foreslåede toldsatser for metervarer og klædningsstykker betyder, som det siges i mindretalsbetænkningen, en overordentlig toldforhøjelse og toldbeskyttelse for disse varer, og der peges også i betænkningen på, at de vil give en meget højere nettotoldbeskyttelse end den tilsvarende svenske og dermed ikke være i det nordiske samarbejdes interesse. Jo lavere toldsatser et nordisk land har, des bedre bidrag giver det til det nordiske samarbejde.

Da den lede tøjsskat i fjor blev genindført ved martsforliget, forudsagde vi fra vor side følgerne; vi forudsagde, at det ville give vanskeligheder for tekstilindustrien, og vi advarede imod at gå denne vej. Disse afgifter giver statskassen en indtægt på ca. 240 mill. kr., men de koster befolkningen et beløb på mellem 300 og 400 mill. kr. Der har i dag været talt om en aftrapning af tøjsskatten, og såvidt jeg forstår, har der egentlig været givet tilslutning til en sådan aftrapning af alle partier, måske med undtagelse af socialdemokratiet. Allerede under første behandling af forslag til beslutning vedr. omsætningsafgift af manufakturvarer m. v. i fjor foreslog det ærede medlem hr. Tholstrup på retsforbundets vegne, at der skulle finde en aftrapning sted af hensyn til den skade, som ellers en køberstrejke og derigennem en produktionsstandsning i tekstilindustrien kunne medføre. I år har det ærede medlem hr. Weikop taget det ærede medlem hr. Tholstrups forslag op, dog selvfølgelig uden kildeangivelse; det er ført frem i et konservativt forslag og i det konservative dagsordensforslag i dag. Jeg forstår egentlig ikke, at det ærede regeringsparti vil være bekendt at føre en varefordyrende, protektionistisk politik arm i arm med de konservative.

Med den højtærede formands tilladelse vil jeg gerne minde om et par ord, som Ståuning i sin tid sagde i en af sine taler herinde, hvor han talte om de dele af befolkningen, som har det tungt og er vanskeligt stillet. Dengang sagde Ståuning følgende:

„De har vanskeligt nok ved at oprettholde livet, så længe de skal arbejde her

[Viggo Starcke.]

på jorden. Der er al anledning til at mindes, at disse folk, navnlig ved de indirekte skatter, yder et betydeligt bidrag til vor hele statshusholdning og derved ofrer et betydeligt beløb til fremme af alle de formål, der fremmes ved den forelagte finanslov.“

Derefter fortsætter Stauning med nogle betragtninger om de små forslag til toldnedsættelser og taler om, hvorledes det vil batte altfor lidt overfor den jævne mands forbrug og hans forbrugsafgifter.

Allerede under første behandling pegede jeg på, at selve tidspunktet for fremsættelsen af dette lovforslag var det uheldigst mulige — et tidspunkt, da England endnu stod og overvejede og talte på knapperne, om det skulle indføre en bacontold eller ikke. Det var en fadæse fra regeringens side. Bacontolden er i mellemtiden blevet virkelighed. Jeg tør ikke påstå, at den er blevet virkelighed som følge af den danske regerings forslag om tekstiltold, men i hvert fald kan man sige, at bacontolden er en betydelig byrde for det danske landbrug. Nu kommer man her og vil fordyre tekstilvarerne gennem en tekstiltold, hvilket bliver en ny byrde for det danske landbrug. Der til kommer den arbejdskonflikt, som vi står midt i, og som indirekte kommer til at ramme det danske landbrug overordentlig hårdt. Endelig kommer naturen med den lange, hårde vinter og den sene såning, som tyder på, at landbruget også får vanskeligheder i retning af en ringere høst og en ringere produktion i år.

De klager, som fremsættes fra tekstilindustriens og minsandten også fra tekstilarbejdernes side, er vi fra vor side villige til at se på. Vi vil meget gerne hjælpe tekstilindustrien, og vi vil meget gerne hjælpe tekstilarbejderne, men det kan man bedst gøre ved at fjerne tøjskatten og hurtigt og effektivt aftrappe den, så den under ingen omstændigheder kan blive en permanent skat. Endelig kan man hjælpe tekstilindustrien og tekstilarbejderne, således som landbruget gør det, ved at producere billig mad, og det kan ikke være meningen, at landbruget skal producere billig mad til tekstilindustrien, og at tekstilindustrien derefter skal svare med at lave dyrere klædningsstykker til land-

bruget. Endelig kommer den toldfordyrelse på alle andre varer, som tekstilarbejderne og tekstilindustrien skal købe, og hvorigennem de får en ringere konkurrenceevne. Hvis man gør tøjet billigt, er det en fordel for hele resten af befolkningen, for husmødrene, for landbruget, for alle andre arbejdere. Hvis man gør papiret billigt, glasvarer billige, gummistøvler billige, møbler, fodtøj og en masse andre varer billige — i det hele taget, jo mere man kan billigøre de andre varer, des større fordel vil det være for tekstilindustrien. Derfor bør man efter mit skøn aldrig nogensinde lade sig lokke til at betragte den enkelte industri isoleret, men se den i hele produktionslivets sammenhæng, hvor det gælder om at nedsætte produktionsomkostningerne så meget som muligt for derigennem at få en forøget produktion og en forøget konkurrenceevne på verdensmarkedet.

Det, som bliver sagt fra konservativ side, og som også er ført frem i dag af det ærede medlem hr. Poul Møller om, at der er noget berettiget i at føre toldsatserne à jour, fordi der i mellemtiden er sket prisstigninger og forringelse af kronen, er ikke videre logisk. Jeg vil ikke kalde det vrøvl, men det er stærkt i den retning. I 1908, da man gennemførte toldloven, var det netop en afviklingslov, og folketinget var dengang enig om, at det var en fremtidspolitik at nedsætte toldbeskyttelsen og afvikle protektionismen. Det blev desværre saboteret af de radikale under den første verdenskrig. Hvis man endelig skal ajourføre noget, er det minsandten ikke toldbeskyttelsen, men det er først og fremmest den jævne befolknings opsparring, som burde ajourføres, sparerernes midler, selvpensionisternes midler, forbrugernes, arbejderens købekraft, alt det, som er blevet undergravet ved den fortsatte inflation. Ved den nuværende ordning favoriserer man nogle få på de manges bekostning, og det er altid den lille mand i samfundet, det kommer til at gå ud over.

Vi vil fra vor side modarbejde gennemførelsen af dette lovforslag så stærkt, vi kan.

Hvis man fra forskellig side har den anskuelse, at det er ganske nødvendigt at støtte en eller anden bestemt industri, så må man — som Christian Ditlev Frederik Reventlow i sin tid sagde i den store toldkommission — hellere yde en sådan industri

[Viggo Starcke.]

et kontant tilskud af statskassen, for så ved man, hvad det koster, og så ved man, hvad industrien får, i stedet for at give den enkelte industri en privat skatteoppebørselsret, hvor man ikke kan kontrollere, hvad det egentlig er, den får.

Endelig mangler jo hele den saglige baggrund for specielt at trække tekstilindustrien frem. Indførslen af tekstilvarer i 1955 er faldet ca. 12 pct. til trods for den stærke konkurrence udefra; indførslen er ikke gået i vejret, og udførslen af danske tekstilvarer i 1955 er steget ca. 12 pct. til trods for alle de andre landes toldsats'er og restriktioner. Tekstilindustrien kan heller ikke sidde så dårligt i det, når den har haft råd til den kostbare propaganda, som er udfoldet i det sidste par år, og når den sammen med andre industrier har råd til at yde store tilskud til det konservative folkeparti og andre partier.

Når den høje regering igennem den højt-ærede økonomi- og arbejdsminister og andre ministre gang på gang har slået fast, at Danmark ønsker at arbejde for frihandel og ønsker, at andre lande også skal gøre det, må man have lov til at sige, at det er en besynderlig måde at arbejde for frihandelen på, fordi man igennem et sådant forslag om forhøjelse af tekstiltolden giver de andre lande særdeles gode argumenter for at beholde deres høje toldsats'er og deres restriktioner.

Ansvar'et for de vanskeligheder, vi står i i øjeblikket, er regeringens og de gamle partiers, og disse vanskeligheder er følgen af den slette økonomiske politik, der har været ført, en politik, der har ført til inflation, til stadig gentagne valutavanskeligheder, til stadig stigende skatter, til Europa-rekord i høj rente og nu sidst til toldforhøjelser.

Den strejke som i øjeblikket truer med at ryste det danske samfund, er ikke populær. Om hovedansvaret ligger hos arbejdsgiverne eller hos arbejderne, er det vanskeligt at dømme om; men hovedansvaret for den situation, der har fremkaldt arbejdskampen, ligger hos regeringen og de gamle partier, som har lagt hele situationen tilrette for en sådan arbejdskamp.

Der er i dag blevet fremsat to dagsordensforslag; disse to forslag er fælles i

at foreslå en aftrapning af tøjskatten, og dette er interessant. De adskiller sig imidlertid på afgørende måde i deres stilling til toldforhøjelserne. Det forslag til overgang til næste sag på dagsordenen, som er stillet af det ærede medlem hr. Harald Nielsen, falder meget nær sammen med de ønsker, vi fra vor side har haft, og jeg kan derfor anbefale, at man stemmer for det af det ærede medlem hr. Harald Nielsen stillede dagsordensforslag.

Formanden: Jeg skal her afbryde forhandlingen.

Udvalget angående forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af en international overenskomst vedrørende dannelsen af et europæisk selskab til fællesindkøb af jernbanemateriel, undertegnet i Bern den 20. oktober 1955, har afgivet betænkning over nævnte forslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingsmand Adolph Sørensen har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Finder justitsministeren det rimeligt, at politiet kræver færdselslovens §§ 46—47 samt bekendtgørelse nr. 198 af 24. juni 1955 om køretøjers indretning og udstyr bragt i anvendelse ved transport af arbejdsskurvogne, betonblandemaskiner o. lign.?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgsmål efter spørgetiden i dag.

Folketingets næste møde afholdes i dag kl. 13³⁰ med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Fortsættelse af anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om toldafgifterne m. m.

Mødet hævet kl. 11⁵⁶.

74. møde.

Onsdag den 21. marts kl. 13³⁰.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Førmanden: Jeg skal lade det første spørgsmål udgå og overgå til spørgsmål nr. 2.

Af *Teichert* til justitsministeren:

„Vil justitsministeren oplyse, hvilke betingelser der stilles for, at en person kan beskikkes til sognefoged?“

Teichert: Mit spørgsmål til den højtærede justitsminister er stillet i ønsket om at få klarlagt, hvilke kvalifikationer en person skal være i besiddelse af for at varetage hvervet som sognefoged. Det er jo et borgerligt ombud, det drejer sig om, og man skulle derfor synes, at vi alle var lige for loven også på det område; men det er, som om myndighederne adskillige steder fortolker forordningen af 1791, hvorefter udnævnelsen sker, derhen, at den pågældende skal være gårdejer for at fyldestgøre de krav, som denne forordning stiller. Der siges i denne bl. a., at man skal være af bondeæt, og at man skal være uafhængig.

Der kan komme en lang diskussion ud af et forsøg på at blive enig om, hvem der i vor moderne tidsalder er mest uafhængig: den dygtige, i alle henseender velkvalificerede håndværker eller arbejder på den ene side eller landbrugeren på den anden side. Efter min mening er vi ikke tjent med, at en forordning af så gammel dato den dag i dag skal trække skel mellem arbejder og bonde.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Det ærede medlem hr. Teichert har spurgt mig, hvilke betingelser der stilles for, at en person kan beskikkes til sognefoged.

Bestemmelserne herom findes i forordning af 11. november 1791 om sognefogders beskikkelse, deres embedsforretninger og belønninger, i hvis § 2 det hedder, at

„dertil bør altid vælges en af de skikkeligste, redeligste og mest kyndige mænd blandt sognets almue“.

Siden 1921 kan også kvinder beskikkes til sognefoged. Til disse regler knytter sig nogle administrative bestemmelser og principielle afgørelser, som jeg kort skal omtale.

Ved kancelliskrivelse af 29. januar 1839 om beskikkelse af en gårdmands søn til sognefoged, imod at faderens gård nyder de friheder, der er forundt sognefogderne for deres gårde, udtaltes:

„at det i almindelighed ikke kan anses ønskeligt, at individer, der ikke har nogen selvstændig stilling, ansættes i en slig funktion“.

Kravet om selvstændig stilling, der i sin tid havde til formål at begrænse kredsen af emner til sognefogedstillingen, er nu uden væsentlig betydning i så henseende. Justitsministeriet har således i flere tilfælde givet udtryk for, at der ikke principielt er noget til hinder for, at en lønmodtager beskikkes til sognefoged, og der er i praksis adskillige eksempler på, at personer, som må henføres til denne kategori, er blevet beskikket. Beskikkelsen foretages af amtmanden. Om fremgangsmåden herved foreskriver justitsministeriets cirkulære af 29. januar 1923, at der skal gives vedkommende sogneråd lejlighed til at udpege 3 personer til stillingen, således at amtmændene efter indhentet erklæring fra stedets politimester kan beskikke den af de pågældende, som anses for bedst egnet til stillingen.

Lovgivningen og de administrative bestemmelser kan altså ikke siges at udelukke nogen person, som kan anses for egnet, fra at blive beskikket til sognefoged, men overlader det til amtmanden i hvert enkelt tilfælde at finde frem til den bedst kvalificerede.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Ellen Poulsen* til ministeren for handel, industri og søfart:

„Hvor meget betaler provinshavnene til isbrydningen i forhold til Københavns havn, og pålægges der skibe, som ankommer til Københavns Frihavn, nogen afgift til samme formål?“